

Instytucja Zarządzająca
Regionalnym Programem Operacyjnym
Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013

WYTYCZNE DLA BENEFICJENTÓW
W ZAKRESIE INFORMACJI I PROMOCJI
W RAMACH REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO
WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO NA LATA 2007 – 2013

Lublin, grudzień 2008 r.

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO
LUBELSKIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Spis treści

1. Podstawy i zakres regulacji	3
2. Zasady ogólne.....	3
2.1. Logo Narodowej Strategii Spójności (dla Programu Regionalnego)	7
2.2. Logo Unii Europejskiej	9
2.3. Logo Województwa Lubelskiego	10
3. Działania informacyjne i promocyjne	11
4. Instrumenty informacji i promocji	11
4.1. Tablice informacyjne	11
4.2. Tablice pamiątkowe	12
4.2.1. Stosowanie tablic pamiątkowych dla wybranych inwestycji.....	13
5. Inne działania informacyjne i promocyjne	15
6. Nadzór nad przestrzeganiem przepisów dotyczących informacji i promocji	16

1. Podstawy i zakres regulacji

1. Zgodnie z art. 8 Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006 ustanawiającym szczegółowe zasady wykonania Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiającego ogólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności oraz Rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego Beneficjenci Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 są odpowiedzialni za informowanie o otrzymanej pomocy.
2. Celem niniejszego dokumentu jest określenie zasad obowiązujących Beneficjentów w zakresie działań informacyjnych i promocyjnych skierowanych do opinii publicznej w celu zachowania spójnej identyfikacji wizualnej.

2. Zasady ogólne

1. Wszystkie materiały informacyjne i promocyjne, a także dokumenty stosowane podczas **realizacji projektu** powinny zawsze zawierać następujący zestaw znaków graficznych:
  - a) logo Narodowej Strategii Spójności (dla Programu Regionalnego),
  - b) herb Województwa Lubelskiego, z dopiskiem „Województwo Lubelskie”, z prawej strony znaku
  - c) logo Unii Europejskiej, z dopiskiem „Unia Europejska” z lewej strony znaku lub poniżej i/lub Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
  - d) tam, gdzie to możliwe, opis w postaci: **„Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013.”** Nie należy używać skrótów EFRR, UE, ponieważ nie są one powszechnie znane. Na wszystkich materiałach powinny być umieszczane pełne nazwy. Ponadto należy unikać używania skrótu RPO WL 2007-2013. Informacja o współfinansowaniu może być umieszczana w dowolnym miejscu, ale poza ciągiem znaków (przy jednoczesnym zachowaniu pól ochronnych znaków).

Niniejszy opis został zakwalifikowany do opcjonalnego umieszczenia. Według wytycznych *Strategii komunikacji* powinien on znajdować się na materiałach **dużych** np. tablice informacyjne; **materiałach multimedialnych** i **wybranych materiałach drukowanych**. Na **małych materiałach** promocyjnych (w tzw. wariacie minimalnym) tj.: długopisach, koszulkach, czapczkach itp. **Strategia nie wymaga umieszczania omawianego opisu.**
  - e) *Strategia komunikacji* wśród obowiązkowych elementów wizualizacji wymienia również hasło określone dla NSS, PO lub RPO. W przypadku Lubelszczyzny

wspomniane hasło przyjmuje następujące brzmienie: „**Twój pomysł, europejskie pieniądze**”. Przepisy *Strategii* zaznaczają jednak, że powyższe hasło powinno znajdować się na materiałach dużych tj.: tablicach informacyjnych, pamiątkowych, bilbordach itp. Stosowanie tego opisu możliwe jest również w innych przypadkach, jeśli pozwala na to **wielkość, rodzaj, charakter i technika wykonania materiałów**.

Znaki powinny być stosowane zawsze w tym samym zestawieniu z zachowaniem odpowiednich proporcji. Powinny być umieszczone w sposób horyzontalny. Z lewej strony powinno być umieszczone logo Narodowej Strategii Spójności (dla Programu Regionalnego), z prawej strony logo Unii Europejskiej, natomiast w przestrzeni pomiędzy tymi znakami powinien się znaleźć herb Województwa Lubelskiego. Wszystkie znaki powinny być tej samej wielkości i przy użyciu tych samych wersji (kolorowych lub monochromatycznych). Znaki powinny być stosowane w kolorze z wyjątkiem sytuacji, gdy jest to technicznie niemożliwe. Niedozwolone jest zniekształcanie proporcji znaków ani ich elementów.

- Wersję podstawową stanowi zestawienie znaków z opisem.** Opis powinien być umieszczony w bezpośrednim sąsiedztwie (poniżej) zestawienia znaków. **Do redakcji opisu obowiązkowe jest używanie czcionki Arial (Arial CE).**

PODGLĄD:

Wersja opcjonalna zatwierdzona przez KE, zamieszczona w obecnie obowiązującej *Strategii komunikacji* (projekt dla materiałów dużych).

Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013

*dopuszczalna jest również wersja bez opisu: „Projekt finansowany...”

Lub

Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013

*dopuszczalna jest również wersja bez opisu: „Projekt finansowany...”

3. W przypadku, gdy zastosowanie zestawienia znaków zgodnie z pkt. 2 jest niemożliwe (ze względu na rozmiar oznaczanego przedmiotu), dopuszczalne jest zastosowanie zestawienia znaków w następujących formach:

PODGLĄD:

4. W przypadku, gdy zastosowanie zestawienia znaków w wersji kolorowej jest niemożliwe ze względów technologicznych (tłoczenie, grawerunek itp.), dopuszczalne jest zastosowanie zestawienia znaków w odcieniach szarości lub wariant achromatyczny – czarny, niebieski.

Wariant w odcieniach szarości:

Wariant achromatyczny czarny:**Pozytyw:****Negatyw:****Wariant achromatyczny niebieski:****Pozytyw:**

Stosowanie zestawienia znaków w odcieniach szarości lub w achromatycznych (czarny, niebieski) jest dopuszczalne tylko w wyjątkowych przypadkach.

5. Przestrzeń pomiędzy znakami jak i wokół nich stanowi pole chronione. W związku z powyższym nie może znaleźć się w niej żadna obca forma zarówno graficzna jak i tekstowa. Wyjątek stanowi przypadek opisany pkt. 3 niniejszego rozdziału.
6. Wymagania opisane w niniejszym rozdziale powinny być w szczególności stosowane do:
  - a) korespondencji prowadzonej w ramach projektu z wykonawcami projektów, instytucjami zaangażowanymi we wdrażanie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013,
  - b) umów z wykonawcami oraz dokumentacji przetargowej,
  - c) umów z pracownikami zatrudnionymi w ramach projektu lub opisów stanowisk,
  - d) ogłoszeń na wybór wykonawcy, nabór personelu,
  - e) materiałów konferencyjnych, materiałów multimedialnych, broszur i ulotek,
  - f) pomieszczeń, w których odbywają się spotkania, seminaria, konferencje, wystawy, targi itp.,

- g) materiałów prasowych,
- h) stron internetowych zawierających informacje o projektach realizowanych z funduszy strukturalnych,
- i) oznaczania różnego rodzaju urządzeń i sprzętów np. komputerowych zakupywanych w ramach projektu,
- j) wszystkich pozostałych instrumentów stosowanych przy realizacji projektu, dla których nie określono specyficznych wymagań w niniejszym dokumencie.

2.1. Logo Narodowej Strategii Spójności (dla Programu Regionalnego)

1. Znak graficzny Narodowej Strategii Spójności (dla Programu Regionalnego) jest zbudowany z układu połączonych gwiazd na tle trapezu. Symbolika gwiazd nawiązuje do flagi Unii Europejskiej poprzez kolor jednej z gwiazd, jak również niebieski kolor tła. Nawiązuje również do symboliki flagi Polski poprzez kolory pozostałych dwóch gwiazd.
2. Forma znaku marki jest zbudowana z zestawienia znaku graficznego z logotypem w ściśle określonych proporcjach.
3. Z uwagi na konieczność stosowania znaku Narodowej Strategii Spójności (dla Programu Regionalnego) wyłącznie w zestawieniu z logo Unii Europejskiej oraz z herbem Województwa Lubelskiego, możliwe jest stosowanie znaku Narodowej Strategii Spójności (dla Programu Regionalnego) jedynie w poniższej formie¹:

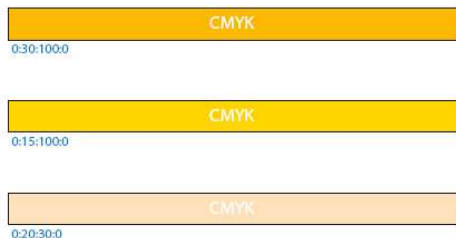

4. Kolorystyka znaku jest istotnym czynnikiem kształtującym tożsamość i sposób postrzegania marki. Kolory znaków oraz systemu identyfikacji powinny być zgodne z określonymi kolorami w CMYK w Księdze Identyfikacji Wizualnej, niezależnie od techniki reprodukcji.

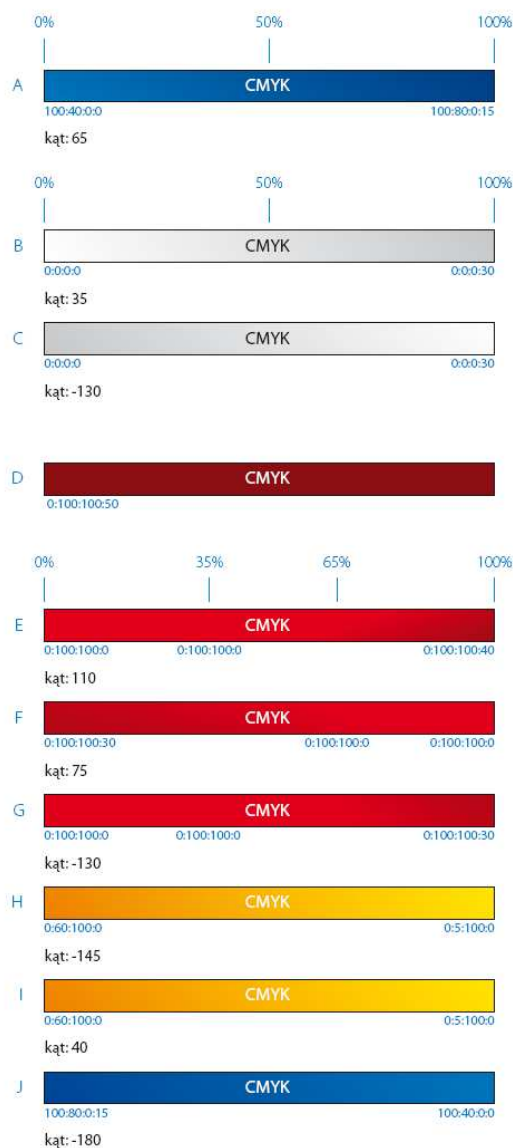
¹ *Narodowa Strategia Spójności. Księga Identyfikacji Wizualnej, 2008*, www.funduszeuropejskie.gov.pl (zakładka Zasady Promocji Funduszy Europejskich), pkt. 2.01.

znak graficzny – CMYK

kolory dla programu – CMYK

budowa gradientu znaku graficznego – CMYK

5. Szczegółowe wymagania odnośnie stosowania znaku graficznego Narodowej Strategii Spójności (dla Programu Regionalnego) zawiera *Narodowa Strategia Spójności. Księga identyfikacji wizualnej*. Logotypy Narodowej Strategii Spójności (dla Programu Regionalnego) dostępne są na stronie internetowej www.funduszeuropejskie.gov.pl, w zakładce Zasady Promocji Funduszy Europejskich.

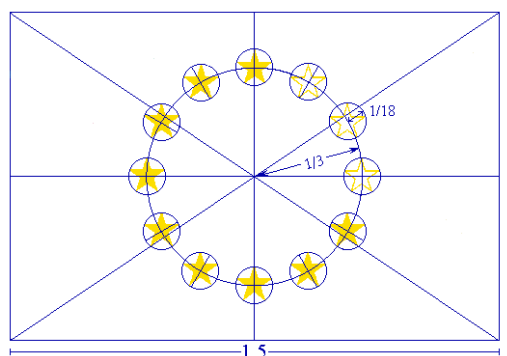
2.2. Logo Unii Europejskiej

1. Symbol Unii Europejskiej składa się z 12 pięcioramiennych gwiazd na niebieskim tle. Logo Unii Europejskiej ma kształt prostokątnej flagi, której długość stanowi 1 i 1/2

szerokości. Gwiazdy są umieszczone w równych odległościach od siebie w taki sposób, że formują niewidzialny okrąg, którego środek tworzy się poprzez przecięcie się przekątnych prostokąta. Promień okręgu stanowi $\frac{1}{3}$ wysokości prostokątnej flagi. Każda gwiazda ma 5 punktów, które umieszczone są na obwodzie „niewidocznego” okręgu, którego promień wynosi $\frac{1}{18}$ wysokości prostokątnej flagi. Gwiazdy są usytuowane pionowo, tzn. jedno ramię (wierzchołek) gwiazdy jest pionowe a dwa przylegające do niego ramiona powinny być usytuowane w linii prostej oraz pod kątem prostym do „masztu” flagi. Gwiazdy powinny być rozmieszczone na okręgu w pozycjach „pełnych” godzin zegarowych.

2. Opis geometryczny symbolu Unii Europejskiej:

3. Regulacja kolorów:

PANTONE
REFLEX BLUE

PANTONE
YELLOW

4. Logo ma następujące kolory:

- Niebieski Pantone reflex - powierzchnia prostokąta
- Żółty Pantone- powierzchnia gwiazd

5. Żółty Pantone jest uzyskiwany poprzez użycie 100% „process yellow”. Natomiast poprzez wymieszanie 100%-ego „process cyan” i 80%-ego „process magenta” uzyskuje się odcień bardzo zbliżony do „pantone reflex blue”.

- Opis szczegółowych wymagań odnośnie stosowania znaku graficznego Unii Europejskiej zawiera Załącznik I Wytycznych dotyczących emblematu i określenia standardowej kolorystyki do Rozporządzenia Komisji (WE) 1828/2006 ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiającego ogólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności oraz Rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Opis ten oraz dostępne logotypy zostały również zamieszczone na stronie internetowej:

http://europa.eu.int/abc/symbols/emblem/graphics1_pl.htm

2.3. Herb Województwa Lubelskiego

- Herb Województwa Lubelskiego przedstawia srebrnego jelenia w skoku, ze złotą koroną na szyi na czerwonym tle.
- Herb Województwa Lubelskiego podlega ochronie prawnej (zgodnie z Uchwałą Nr XLVI/615/02 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 23 września 2002 r.). W związku z powyższym Beneficjenci Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 mogą używać herbu jedynie dla podkreślenia związku podejmowanych działań z Województwem Lubelskim i jego promocji. Herb Województwa Lubelskiego należy używać na wszystkich materiałach informacyjnych i promocyjnych oraz na dokumentach stosowanych podczas realizacji projektu wyłącznie w ciągu znaków graficznych zgodnie z rozdziałem 2. **Zasady ogólne.**
- Wykorzystanie znaku graficznego w innych celach bez zgody Zarządu Województwa Lubelskiego stanowi naruszenie prawa. Logotypy znaku graficznego Województwa Lubelskiego są dostępne na stronie internetowej:

http://www.lubelskie.pl/um/herb_uchwala.php

Czerwony: C: 0 M: 87 Y: 91 K: 0

Żółty: C: 0 M: 15 Y: 100 K: 0

Biały: C: 0 M: 0 Y: 0 K: 0

3. Działania informacyjne i promocyjne

- Dla poszczególnych rodzajów projektów stosowane są następujące instrumenty informacyjne i promocyjne:

a) Dla inwestycji infrastrukturalnych:

- tablice informacyjne ustawione w terenie,

- stałe tablice pamiątkowe dla obiektów infrastrukturalnych dostępnych dla ogółu społeczeństwa, które powinny zastąpić tablice informacyjne.

b) W przypadku inwestycji w przedsiębiorstwa:

- informowanie opinii publicznej o otrzymywanym wsparciu ze środków Unii Europejskiej.

4. Instrumenty informacji i promocji

4.1. Tablice informacyjne

1. Beneficjent, w trakcie realizacji projektu, umieszcza tablicę informacyjną w każdym miejscu realizacji projektu spełniającemu następujące warunki:
  - a) całkowity wkład publiczny do projektu przekracza 500 000 EUR (wartość wkładu publicznego projektu określa się na podstawie kursu euro, wskazanym w umowie o dofinansowanie projektu),
  - b) projekt dotyczy finansowania robót infrastrukturalnych lub budowlanych.
2. IZ zobowiązuje Beneficjenta do umieszczania tablicy informacyjnej również w przypadku projektów infrastrukturalnych lub budowlanych o wkładzie publicznym poniżej 500 000 EUR.
3. Na tablicy informacyjnej podaje się tytuł projektu, jego wartość, kwotę dofinansowania ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, nazwę Beneficjenta oraz informacje, o których mowa w rozdziale **2. Zasady ogólne** niniejszego dokumentu. Informacje te zajmują nie mniej niż 25% powierzchni tablicy. Umieszcza się również hasło promujące Program: „**Twój pomysł, europejskie pieniądze**”.
4. Zalecane jest używanie białego tła na tablicach informacyjnych (nie wskazane jest używanie kolorów agresywnych, jaskrawych). Tablica informacyjna powinna być umieszczona w miejscu widocznym w terminie nie dłuższym niż 30 dni od daty podpisania umowy o dofinansowanie projektu.
5. W przypadku projektów o wkładzie publicznym powyżej 500 000 EUR wielkość tablicy powinna być dostosowana do skali przedsięwzięcia, o którym informuje, jednak rozmiary tablicy powinny być nie mniejsze niż 2 m na 2,5 m.
6. W przypadku projektów infrastrukturalnych lub budowlanych o wkładzie publicznym poniżej 500 000 EUR wymiary tablic informacyjnych powinny być nie mniejsze niż:
  - a. 25 cm na 30 cm w przypadku projektów o wkładzie publicznym poniżej 100 000 EUR,
  - b. 70 cm na 90 cm w przypadku projektów o wkładzie publicznym powyżej 100 000 EUR,

Po zakończeniu realizacji operacji tablicę informacyjną zastępuje się stałą tablicą pamiątkową.

Wzór tablicy informacyjnej:

Twój pomysł, europejskie pieniądze		
REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO NA LATA 2007-2013		
Tytuł projektu:		
Wartość projektu:		
Kwota dofinansowania z EFRR:		
Nazwa beneficjenta:		
 PROGRAM REGIONALNY NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI	 WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE	UNIA EUROPEJSKA EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

4.2. Tablice pamiątkowe

1. Beneficjent umieszcza na stałe widoczną i dużych rozmiarów tablicę pamiątkową nie później niż 6 miesięcy od daty zakończenia projektu spełniającego następujące warunki:
  - a) całkowity wkład publiczny do projektu przekracza 500 000 EUR (wartość wkładu publicznego określa się na podstawie kursu euro, wskazanym w umowie o dofinansowanie projektu),
  - b) projekt dotyczy zakupu środków trwałych lub finansowania robót infrastrukturalnych lub budowlanych.
2. IZ zobowiązuje Beneficjenta do umieszczania tablicy pamiątkowej również w przypadku projektów dotyczących zakupu środków trwałych lub projektów infrastrukturalnych lub budowlanych o wkładzie publicznym poniżej 500 000 EUR.
3. Na tablicy pamiątkowej podaje się tytuł projektu, jego wartość, kwotę dofinansowania ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, nazwę Beneficjenta oraz informacje, o których mowa w rozdziale 2. **Zasady ogólne** niniejszego dokumentu. Informacje te zajmują nie mniej niż 25% powierzchni tablicy. Umieszcza się również hasło promujące Program: „**Twój pomysł, europejskie pieniądze**”.
Wielkość tablicy powinna być dostosowana do skali przedsięwzięcia, o którym informuje.
4. Zaleca się używanie białego tła na tablicach pamiątkowych (nie wskazane jest używanie kolorów agresywnych, jaskrawych). Tablica pamiątkowa powinna być umieszczona w miejscu widocznym i powinna być wykonana z materiałów trwałych.
5. Wymiary tablic pamiątkowych powinny być nie mniejsze niż:

- a. 25 cm na 30 cm w przypadku projektów o wkładzie publicznym poniżej 100 000 EUR,
- b. 70 cm na 90 cm w przypadku projektów o wkładzie publicznym powyżej 100 000 EUR,
- c. 200 cm na 250 cm w przypadku projektów o wkładzie publicznym powyżej 500 000 EUR.

Wzór tablicy pamiątkowej:

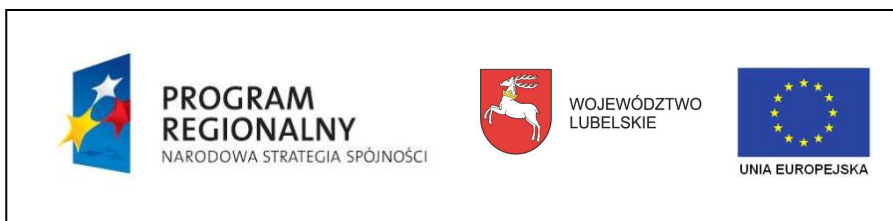
Twój pomysł, europejskie pieniądze	
REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO NA LATA 2007-2013	
Tytuł projektu: Wartość projektu: Kwota dofinansowania z EFRR: Nazwa beneficjenta:	
 PROGRAM REGIONALNY NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI	 WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE
UNIA EUROPEJSKA EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO 	

2.1. Stosowanie tablic pamiątkowych dla wybranych inwestycji

1. W przypadku dróg, tablice pamiątkowe powinny być montowane na początku i na końcu drogi. Wskazane jest, by tablice były dwustronne. Informacje zamieszczone na tablicy powinny być czytelne. W przypadku dróg o długości mniejszej niż 2 km, dla oznakowania można użyć tylko jednej dwustronnej tablicy pamiątkowej, umieszczonej w jednym z wymienionych miejsc.
2. W przypadku budowy, remontu, przebudowy całych budynków, tablice pamiątkowe powinny być umieszczone na zewnątrz budynku.
3. W przypadku przebudowy pomieszczeń lub części obiektu, tablica pamiątkowa powinna znaleźć się w części, której dotyczył projekt. Wielkość tablicy pamiątkowej będzie w tych przypadkach uzależniona od warunków powierzchniowych i może być mniejsza od wymaganej, jednak nie mniejsza niż 25 x 30 cm.
4. W przypadku zakupu taboru czy innego rodzaju sprzętu ruchomego należy zamieścić na nim elementy wymagane dla materiałów informacyjnych i promocyjnych, które zostały opisane w **rozdziale 2. Zasady ogólne** w postaci np. naklejek lub plaketek informacyjnych. Minimalny rozmiar naklejki lub plaketki powinien mieć wymiary 2 cm na

9,5 cm i powinien zawierać zestaw znaków graficznych określonych w rozdziale **2. Zasady ogólne**, w szczególności **pkt. 3**.

Naklejka/plakietka:

lub

5. W sytuacji, gdy umieszczenie naklejki lub plakietki o wskazanych rozmiarach byłoby niemożliwe ze względu na rozmiar oznaczanego przedmiotu, dopuszcza się zmniejszenie rozmiaru, jednak pod warunkiem zachowania odpowiednich proporcji i czytelności oznaczeń. Nie ma obowiązku oznaczania materiałów, których rozmiar i technika wykonania uniemożliwiają zachowanie odpowiednich proporcji i czytelności oznaczeń.
6. W przypadku, gdy inwestycja obejmuje budowę kanalizacji na obszarze kilku gmin lub występuje inna inwestycja rozproszona, istnieje możliwość umieszczenia jednej tablicy pamiątkowej, na której znajdzie się informacja o miejscach realizacji projektu w kilku gminach. W przypadku, gdy są to miejsca identyfikowalne (np. remont niezależnych budynków oddalonych od siebie) należy zastosować kilka tablic w zależności od ilości miejsc realizacji projektu.
7. W odniesieniu do materiałów, które ze względu na swoje cechy fizyczne nie są możliwe do oznaczenia naklejką/plakietką, należy zastosować inny rodzaj oznaczenia (np. w postaci tablicy, umieszczonej w siedzibie beneficjenta), w taki sposób, aby nie było wątpliwości o finansowaniu projektu.
8. W przypadku wszystkich pozostałych inwestycji i sprzętu, które nie zostały opisane, powinno zastosować się oznaczenia, w taki sposób, aby nie było wątpliwości o finansowaniu projektu. Dla wszystkich instrumentów należy zastosować elementy wymagane dla materiałów informacyjnych i promocyjnych, które zostały opisane w rozdziale **2. Zasady ogólne**.
9. Tablica pamiątkowa powinna zastąpić tablicę informacyjną w momencie zakończenia projektu tzn. rzeczowego zakończenia projektu. **W przypadku, gdy tablica**

informacyjna spełnia wszystkie wymagania przewidziane dla tablicy pamiątkowej można pozostawić tablicę informacyjną jako pamiątkową.

10. Tablice pamiątkowe należy umieszczać na okres, co najmniej 5 lat. Nie ma obowiązku usunięcia tablicy po upływie tego terminu.

5. Inne działania informacyjne i promocyjne

1. Zalecane jest organizowanie dodatkowych akcji promocyjnych związanych z ważnymi etapami realizacji projektów, np. inauguracją rozpoczęcia realizacji projektu, momentem położenia kamienia węgielnego pod budowę itp. Wszystkie te wydarzenia powinny zostać podane do wiadomości możliwie najszerszemu kręgowi osób. Instrumentami, które mogą być w tym celu wykorzystane są:

- a) konferencje prasowe,
- b) notatki prasowe,
- c) strony internetowe.

IZ proponują, aby w miarę możliwości, każdy z beneficjentów posiadający własną stronę internetową utworzył w ramach jej zasobów **specjalną zakładkę/podstronę lub odrębny serwis** celem przekazania, jak najszerszemu gronu odbiorców, informacji o inwestycjach finansowanych w ramach RPO WL ze środków EFRR oraz inwestycjach już zrealizowanych, których finansowanie pochodziło z funduszy UE. **Oznaczenie takiej zakładki/podstrony/serwisu powinno być spójne z punktem 2. Zasady ogólne**, co do zastosowania odpowiednich ciągów znaków. Ponadto wspomniane zakładki/podstrony/serwisy **powinny zawierać następujące informacje:**

- Adresy stron internetowych informujących o PRO WL, ze szczególnym uwzględnieniem stron prowadzonych przez UMWL w Lublinie
- Numery telefonów/infolinii do Punktów Informacyjnych zlokalizowanych na terenie Województwa Lubelskiego oraz instytucji zajmujących się naborem wniosków (DSiRR UMWL w Lublinie, LAWP)
- Adresy korespondencyjne w/w instytucji
- Krótki opis realizowanych/zrealizowanych projektów przez konkretnego Beneficjenta, który powinien zawierać poniższe elementy:
  - Nazwę projektu
  - Nazwę beneficjenta
  - Krótki opis projektu
  - Całkowity koszt projektu
  - Kwota dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

2. Do wszystkich powyższych przedsięwzięć należy zastosować elementy opisane w rozdziale 2. **Zasady ogólne**, tak, by nie było wątpliwości o źródłach finansowania i żeby promocja projektu była prowadzona zgodnie z obowiązującymi dokumentami.

6. Nadzór nad przestrzeganiem przepisów dotyczących informacji i promocji

2. Nadzór nad przestrzeganiem przez Beneficjentów zasad stosowania środków informacyjnych i promocyjnych będzie egzekwowany na podstawie zapisów umów o dofinansowanie projektów zawartych przez Beneficjentów z Instytucją Zarządzającą Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 bądź Instytucją Pośredniczącą II stopnia.
3. Niedopełnienie obowiązków przez Beneficjentów w zakresie informacji i promocji może skutkować wstrzymaniem wypłaty środków lub koniecznością zwrotu dotacji.
4. Zaleca się sporządzanie dokumentacji zdjęciowej lub filmowej z każdego etapu realizacji projektu.
5. Dokumentację dotyczącą działań informacyjnych i promocyjnych podjętych w ramach realizacji projektu należy przechowywać przez okres 5 lat od zakończenia realizacji projektu.